

REĢIONU KOMITEJA

Reģionu komiteju veido 350 locekļi, kuri pārstāv Eiropas Savienības 28 dalībvalstu reģionālās un vietējās pašvaldības. Komiteja sniedz atzinumus obligātas apspriešanās (ja tā ir prasīta Līgumos) un fakultatīvas apspriešanās gadījumos un pēc savas iniciatīvas, ja tā to uzskata par nepieciešamu. Tās locekļiem nav saistoši nekādi obligāti norādījumi. Viņi savus pienākumus veic neatkarīgi, ievērojot Eiropas Savienības vispārējās intereses.

JURIDISKAIS PAMATS

Līguma par Eiropas Savienību (LES) 13. panta 4. punkts, Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 300. pants un 305.–307. pants, Padomes 2015. gada 26. janvāra Lēmums (ES) 2015/116, ar ko laikposmam no 2015. gada 26. janvāra līdz 2020. gada 25. janvārim ieceļ amatā Reģionu komitejas locekļus un viņu aizstājējus.

MĒRĶI

Reģionu komiteju izveidoja 1994. gadā pēc Māstrihtas līguma stāšanās spēkā, un tā ir padomdevēja iestāde, kas pārstāv Eiropas Savienības reģionālo un vietējo pašvaldību intereses un šo pašvaldību vārdā sniedz atzinumus Padomei un Komisijai. Reģionu komitejas locekļi var būt, piemēram, 28 ES dalībvalstu reģionālo pašvaldību vadītāji, mēri vai vēlēti vai nevēlēti reģionu un pilsētu pārstāvji.

Saskaņā ar Reģionu komitejas pašas formulēto uzdevumu Reģionu komiteja ir politisks reģionālo un vietējo pašvaldību pārstāvju forums, kas veicina Eiropas integrāciju. Tā nodrošina visu ES teritoriju, reģionu, pilsētu un pašvaldību institucionālo pārstāvību.

Tās funkcija ir Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības un tādējādi veicināt iedzīvotāju plašāku dalību.

Lai labāk pildītu šo uzdevumu, Reģionu komiteja jau ļoti ilgi ir centusies iegūt tiesības vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar lietām par subsidiaritātes principa pārkāpumiem. Pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās tā tagad to var darīt saskaņā ar nosacījumiem, kas minēti Protokola Nr. 2 par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu 8. pantā.

Reģionu komiteja ar savas Teritoriālās kohēzijas politikas komisijas (COTER) starpniecību kohēzijas politikas jomā galvenokārt izvērtē sarunu par partnerības nolīgumiem un darbības programmām iznākumu un partnerības principa izpildi, plānojot ESI fondu finansējumu laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam, kā arī izskata Komisijas izstrādātos ziņojumus par kohēziju. Citi jautājumi ietver mobilitāti

ģeogrāfiski un demogrāfiski problemātiskos reģionos un divas makroreģionālās stratēģijas attiecībā uz Adrijas un Jonijas jūras reģionu (*EUSAIR*) un Alpu kalnu reģionu (*EUSALP*).

ORGANIZĀCIJA

A. Sastāvs (LESD 305. pants un Padomes Lēmums 2014/930/ES)

1. Locekļu skaits un dalībvalstu pārstāvības apjoms

Saskaņā ar Padomes 2014. gada 16. decembra Lēmuma 2014/930/ES normām Reģionu komitejā darbojas 350 locekļi un tikpat daudz aizstājēju, un katrai valstij ir piešķirts šāds vietu skaits:

- 24 – Apvienotajai Karalistei, Francijai, Itālijai un Vācijai;
- 21 – Polijai un Spānijai;
- 15 – Rumānijai;
- 12 – Austrijai, Beļģijai, Bulgārijai, Čehijai, Grieķijai, Nīderlandei, Portugālei, Ungārijai un Zviedrijai;
- 9 – Dānijai, Horvātijai, Īrijai, Lietuvai, Slovākijai un Somijai;
- 7 – Latvijai un Slovēnijai;
- 6 – Igaunijai;
- 5 – Kiprai, Luksemburgai un Maltai.

2. Locekļu iecelšana amatā

Reģionu komitejas locekļus uz pieciem gadiem ieceļ (LESD 305. pants) Padome, vienprātīgi balsojot par attiecīgās dalībvalsts priekšlikumiem. Laikposmam no 2015. gada 26. janvāra līdz 2020. gada 25. janvārim Padome pieņēma 2015. gada 26. janvāra Lēmumu (ES) 2015/116, ar ko ieceļ amatā Reģionu komitejas locekļus un viņu aizstājējus. Reģionu komitejas locekļus šajā amatā var ievēlēt atkārtoti. Locekļiem ir jābūt vai nu reģionālas, vai vietējas vēlētas varas struktūras pilnvarām, vai nu politiski atbildīgiem kādam vēlētam forumam (LESD 300. panta 3. punkts). Katru reizi, kad Reģionu komitejā atbrīvojas kāda locekļa vai aizstājēja vieta, jo ir beidzies viņu pilnvaru termiņš (piemēram, beidzoties viņu pilnvaru termiņam reģionālā vai vietējā vēlēta struktūrā, uz kuru pamata attiecīgo pārstāvi ierosināja iecelt par Reģionu komitejas locekli vai aizstājēju), ir nepieciešams īpašs Padomes lēmums.

B. Struktūra (LESD 306. pants)

Reģionu komiteja no savu locekļu vidus uz divarpus gadiem ieceļ tās priekšsēdētāju un prezidiju. Tā pieņem savu reglamentu un iesniedz to apstiprināšanai Padomē (pēdējo reizi pieņemts 2014. gada 31. janvārī, pamatojoties uz LESD 306. panta otro daļu). Tās darbs norit sešās specializētās komisijās, kas izstrādā atzinumu un rezolūciju projektus, kurus pēc tam iesniedz pieņemšanai plenārsesijā. Parasti Reģionu komiteja rīko sešas plenārsesijas gadā.

Plenārsesijas vada Komitejas [priekšsēdētājs](#) (LESD 306. pants), un tās sasauc galvenokārt tāpēc, lai pieņemtu atzinumus, ziņojumus un rezolūcijas, Komitejas

ieņēmumu un izdevumu provizoriskās tāmes projektu, tās politisko programmu katra sasaukuma sākumā, ievēlētu priekšsēdētāju, priekšsēdētāja pirmo vietnieku un pārējos prezidija locekļus, izveidotu savas politikas komisijas, kā arī pieņemtu un pārskatītu Komitejas reglamentu.

Lietderības apsvērumu dēļ Reģionu komitejai un Ekonomikas un sociālajai komitejai ir kopīgi daži pastāvīgā sekretariāta dienesti, kas atrodas tās mītnē Briselē (sk. Protokolu Nr. 6 par Savienības iestāžu, dažu struktūru, organizāciju un struktūrvienību atrašanās vietu). Arī Eiropas Parlamenta Prezidijs 2014. gada budžeta procedūras ietvaros ir noslēdzis nolīgumu ar Reģionu komiteju nolūkā kopīgi panākt lielāku efektivitāti tulkošanas jomā. Reģionu komitejai (ES budžeta VII iedaļa), kurai ir 532 darbinieki, 2014. gadam tika piešķirts aptuveni 89 miljonus EUR liels administratīvais budžets.

PILNVARAS

A. Atzinuma sniegšana pēc citu iestāžu pieprasījuma

1. Obligātā apspriešanās

Padomei un Komisijai pirms lēmuma pieņemšanas ir obligāti jāapspriežas ar Reģionu komiteju par šādiem jautājumiem:

- izglītība, arodapmācība un jaunatne (LESD 165. pants);
- kultūra (LESD 167. pants);
- sabiedrības veselība (LESD 168 pants);
- Eiropas transporta, telekomunikāciju un enerģētikas tīkli (LESD 172. pants);
- ekonomiskā un sociālā kohēzija (LESD 175., 177. un 178. pants).

2. Fakultatīvā apspriešanās

Komisija, Padome un Parlaments var Reģionu komitejai lūgt sniegt arī atzinumu par jebkuru citu jautājumu, ja šīs iestādes to uzskata par nepieciešamu.

Ja Parlaments, Padome vai Komisija apspriežas ar Reģionu komiteju (gan obligātā, gan fakultatīvā kārtā), šīs iestādes var noteikt atbildes sniegšanas termiņu (saskaņā ar LESD 307. pantu tas nedrīkst būt mazāks par vienu mēnesi). Ja termiņš beidzas un atzinums nav sniegts, minētās iestādes drīkst turpināt procesu, atzinumu neizmantojot.

B. Atzinuma sniegšana pēc Reģionu komitejas iniciatīvas

1. Ja Ekonomikas un sociālo lietu komiteja saņem atzinuma pieprasījumu, par to tiek informēta Reģionu komiteja, kura arī var sniegt atzinumu par konkrēto tematu, ja tā uzskata, ka tas attiecas uz reģionu interesēm.

2. Parasti Reģionu komiteja ir tiesīga sniegt atzinumu ikreiz, kad tā to uzskata par nepieciešamu. Piemēram, Komiteja pēc savas iniciatīvas ir sniegusi atzinumus šādās jomās: mazie un vidējie uzņēmumi (MVU), Eiropas komunikāciju tīkli, tūrisms,

struktūrfondi, veselība (narkotiku apkarošana), rūpniecība, pilsētattīstība, apmācības programmas un vide.

C. Vēršanās Eiropas Savienības Tiesā – ex post īstenota Tiesas kontrole

Papildus tam Reģionu komiteja var vērsties ar prasību Eiropas Savienības Tiesā, lai aizsargātu tai piešķirtās prerogatīvas ([LESD 263. pants](#)). Citiem vārdiem – tā ir tiesīga iesniegt Eiropas Savienības Tiesā prasības pieteikumu, ja tā uzskata, ka tai nav prasīts sniegt atzinumu situācijā, kurā tas bija jādara, vai ja apspriešanās procedūras nav īstenotas pareizi (aktu atcelšana ([1.3.10.](#))).

Tiesības iesniegt prasības pieteikumu Tiesā saskaņā ar [Protokola Nr. 2 par subsidiaritātes un proporcionālītātes principa piemērošanu 8. pantu](#), ja pareizi nav piemērotas apspriešanās procedūras, ļauj Reģionu komitejai prasīt Tiesai, lai tā noskaidrotu, vai tiesību akts, kas attiecas uz Komitejas kompetences sfēru, atbilst subsidiaritātes principam.

EIROPAS PARLAMENTA LOMA

Eiropas Parlamenta Reglamentā (V pielikuma XII punkts) Reģionālās attīstības komiteja (REGI) ir minētā kā komiteja, kas ir atbildīga par attiecību uzturēšanu ar Reģionu komiteju, starpreģionālās sadarbības organizācijām un vietējām un reģionālām pašvaldībām.

Saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Reģionu komitejas 2014. gada 5. februāra sadarbības nolīgumu](#):

- Reģionu komiteja sagatavo ES tiesību aktu priekšlikumu ietekmes novērtējumus, kurus tā savlaicīgi nosūta Parlamentam pirms grozījumu procedūras sākuma. Šajos ietekmes novērtējumos sīki iztirzā to, kā spēkā esošie tiesību akti darbojas valsts, reģionālā un vietējā līmenī, un sniedz atzinumus par tiesību aktu priekšlikumu uzlabojumiem.
- Vienu Reģionu komitejas locekli uzaicina uz visām attiecīgajām Parlamenta komitejas sanāksmēm. Minētais referents vai runaspersona iepazīstina ar Reģionu komitejas atzinumiem. Savukārt Parlamenta referenti ir tiesīgi apmeklēt Reģionu komitejas sanāksmes.
- Parlamenta Komiteju priekšsēdētāju konferences priekšsēdētājs un viņa amatam atbilstošā amatpersona Reģionu komitejā divreiz gadā apspriež vispārējo sadarbību likumdošanas jomā un darba plānu.

Kopš 2008. gada REGI komiteja un *COTER* ir organizējušas kopīgu gada sanāksmi, rīkojot pasākumu “Atvērtās dienas – Eiropas reģionu un pilsētu nedēļa”.

Udo Bux
10/2018

